

Пише: Владимир Вранић
среда, 19 новембар 2025 11:49

У начелу, нико неће рећи да је против „добре идеје“. Две добро познате идеје у савременом добу су свакако комунизам и мултикултурализам. Прва обећава економску равноправност унутар једног друштва, а друга обећава групну равноправност унутар једног друштва. На папиру, ово су идеје које политичке теоретичаре, социологе и филозофе остављају без даха. Ипак, у пракси то изгледа овако: комунизам обећава да сви добијају исти број залогаја са јеловника, а мултикултурализам каже да свака група има право да се избори за свој специјалитет. На крају, сто је препун малих тањира, нико не једе, а свака група жали што није добила баш оно што је хтела. Овде је јасно да чак и најплеменитије намере могу довести до хаоса.

Проблем је дубљи од политике – проблем је у структури друштва. Друштва постоје јер се људи окупљају у заједницу око заједничких вредности: националног идентитета, религије, језика, обичаја, заједничких наратива и моралних оквира. То су кохезивни елементи који омогућавају заједници да релативно несметано функционише, да сачува унутрашњу хармонију, склад и поверење у заједнички правац, и тиме да осигура наставак кроз генерације.

Пише: Владимир Вранић
среда, 19 новембар 2025 11:49

Комунизам звучи сјајно: сви деле све, нико није сиромашан, свет је праведан. Али када људи почну да га спроводе, утопија постаје реалност – само привилеговани преузимају контролу, критичко мишљење се гуши, а сан о равноправности се урушава под тежином бирократије и људских амбиција. Комунизам на делу је више „рај за политички и друштвени менаџмент“ него за раднике.

Зато мултикултурализам, као и комунизам пре њега, носи ризик да буде употребљен на начине који подривају, уместо да јачају, друштвену кохезију

Мултикултурализам, исто тако, обећава друштво у коме су сви идентитети, културе, религије и традиције једнако поштоване. На папиру: све је дивно – мањине су заштићене, јавни живот је мозаик људских искустава, а свет личи на шарени карневал. Али стварност је често мање пријатна. У неким западним земљама, традиционална обележја као што је Божић бледе у јавним просторима у име инклузивности. Верски симболи се ограничавају у школама и државним институцијама. Оно што је требало да се слави као разноликост, све чешће личи на брисање већине да би се заштитила мањина, тј. идеја мултикултурализма.

Баш као и комунизам, мултикултурализам почиње као привлачан идеал: нада да различите заједнице могу да коегзистирају у хармонији и да обogaћују једна другу. У теорији, тешко је противити се таквој визији. Али ми не живимо у свету идеала. Живимо у свету у којем се и најбоље идеје могу злоупотребити или претворити у средство политичких интереса. Зато мултикултурализам, као и комунизам пре њега, носи ризик да буде употребљен на начине који подривају, уместо да јачају, друштвену кохезију. Када разноликост постане циљ сам по себи, а не вредност уравнотежена заједничким принципима, она може бити изманипулисана да раздваја, а не да уједињује друштво. Свима нам је добро познат пример бивше Југославије.

Пише: Владимир Вранић
среда, 19 новембар 2025 11:49

